

Володарка Озера. Відьмак

Зеленоока Цірі продовжує пошуки Ґеральта і Йеннефер, вона стрибає поміж світами в пошуках відповідних часу й місця. Усі світи різні — безпроблемні, де можна перепочити, і проблемні, де її то наздоганяють ельфи, то замахуються на життя аборигени. У рідному світі Цірі, далеко в майбутньому, є ті, які прагнуть допомогти їй виконати призначене. Німує — Володарка Озера — залучає силу снячих, щоб з'ясувати суперечливі моменти легенди про відьмака й відьмачку та спрямувати Призначення у правильному напрямку.

А тим часом іде війна між Нільфгардом й нордлінгами. І невідомо, що чекатиме на відьмака, його друзів і знайомих у кінці шляху...

ВІДЬМАК

ВОЛОДАРКА ОЗЕРА

АНДЖЕЙ САПКОВСЬКИЙ

ОСТАННЄ БАЖАННЯ
МЕЧ ПРИЗНАЧЕННЯ
КРОВ ЕЛЬФІВ
ЧАС ПОГОРДИ
ХРЕЩЕННЯ ВОГНЕМ
ВЕЖА ЛАСТІВКИ
ВОЛОДАРКА ОЗЕРА
СЕЗОН ГРОЗ

Andrzej Sapkowski

WIEDŹMIN

PANI JEZIORA

Powieść

Анджей Сапковський

ВІДЬМАК

ВОЛОДАРКА ОЗЕРА

Роман

ХАРКІВ **КЛУБ**
2017 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЯ

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2017

ISBN 978-617-12-3253-2 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Sapkowski A. Wiedźmin. Pani Jeziora / Andrzej Sapkowski. — Warszawa :
SuperNowa, 2014. — 596 p.

Публікується з дозволу автора і його літературних агентів, NOWA
Publishers (Польща) за сприяння Агентства Олександра
Корженевського (Росія)

Переклад з польської Сергія Легези

Обережно! Ненормативна лексика!

Коментарі Сергія Легези, Ніка Средіна й Олесі Стужук

Художнє оформлення Катерини Кравець

Електронна версія створена за виданням:

Сапковський А.
С19 Відьмак. Володарка Озера : роман / Анджей Сапковський ; перекл.
з пол. С. Легези ; комент. С. Легези, Н. Средіна й О. Стужук. —

Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. — 576 с.

ISBN 978-617-12-3114-6 (укр.)

ISBN 978-83-7578-069-7 (пол.)

Обранка долі Цірі продовжує пошуки Геральта і Йеннефер і нарешті дістається Вежі Ластівки, яка виявляється порталом в інший світ, сповнений небезпеки та підступності. Цірі заплуталася: вона ніяк не може потрапити в потрібний час і в потрібне місце. Але десь далеко, у майбутньому, на неї чекають ті, хто готовий прийти на допомогу і спрямувати велике Призначення у правильне річище... Війна між Нільфгардом і нордлінгами триває, наближається велике кровопролиття: Королівства Півночі об'єдналися заради перемоги. На відьмака та його друзів чекають важкі випробування і смертельна небезпека. Чи зможуть вони впоратися із цим?

УДК 821.162.1

ББК 84(4Пол)

© Andrzej Sapkowski, Warszawa, 2014

© CD PROJEKT S.A., карта, обкладинка

© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2017

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад та художнє оформлення, 2017

We are such stuff
As dreams are made on, and our little life
Is rounded with a sleep¹.

В. Шекспір

І їхали вони далі, аж доки не прибули до озера з водами, що розлилися широко й чарівно. А в самій середині того озера побачив Артур руку в білій атлас убрану, що меч, чудово виконаний, тримала. А потім узріли вони панну, яка сміливо ступала по дзеркалу вод.

— Що то за панна така чарівна? — запитав Артур.

— Звуть ту панну Володаркою Озера, — відповів Мерлін.

Томас Мелорі. Смерть Артура

Розділ 1

Озеро було зачарованим. Щодо цього не було жодних сумнівів.

По-перше, лежало воно тут-таки, біля входу в заляту долину Кум Пукка, долину таємничу, завжди оповиту туманом, славетну чарами й магiчними явищами.

По-друге, досить було просто глянути.

Площина води була глибокою, насиченою й незаймано синьою, воістину наче відшліфований сапфір. Була вона гладенькою, наче дзеркало, такою, що верхівки масиву І Уїтва² у віддзеркаленні виглядали красивіше, ніж у реальності. Від озера віяло цілющим холодом, а величної тиші не порушувало ніщо, навіть плюскіт риби чи крик водного птаха.

Рицар отямився від зачудування. Але замість продовжити шлях по хребту узгір'я, повів коня вниз, до озера. Його наче притягувала магнетична сила чародійства, що дрімало там, унизу, на дні, у безодні вод. Схарапуджений кiнь ступав серед розкришених скель, тихим форканням подаючи знак, що магiчну ауру відчуває й він.

З'їхавши до самого низу, на пляж, рицар спішився. Тягнувши скакуна за трензеля, наблизився до крайки води, де дрібна хвиля грала між кольоровою рiнню.

Сів навпочіпки, захрустiвши кольчугою. Полохаючи мальків, рибок малесеньких і живих, наче голки, набрав води в складені долоні. Пив обережно й поволі, від крижано-холодної води дерев'яніли губи і язик, віддавало в зуби.

Коли він зачерпнув знову, долетів до нього звук, що пронісся поверхнею озера. Він підвів голову. Кiнь зафоркав, наче підтвердивши, що почув те й він.

Рицар прислухався. Ні, то була не ілюзія. Те, що він чув, було співом. Співала жінка. Навіть, скоріше, дівчина.

Рицар, як усі рицарі, вихований був на піснях бардів і рицарських романах. А там у дев'яти з десяти випадків дівочий спів чи крики були

принадою, а рицарі, які йшли на відлуння, регулярно потрапляли в пастки. Нерідко — у смертельні.

Але цікавість перемогла. Рицареві, врешті-решт, було лише дев'ятнадцять. Був він дуже відважний і дуже нерозсудливий. Славетний першим, відомий був отим другим.

Він перевірів, чи добре ходять у піхвах меч, після чого потягнув коня й рушив пляжем у напрямку, звідки долинав спів. Далеко йти не довелося.

Берег тут був завалений ератичними валунами, темними, вигладженими до блиску, наче іграшками велетнів, недбало кинутими сюди або й забутими тут після закінчення забави. Деяке каміння лежало у водах озера, чорніло під прозорою поверхнею. Деяке виступало над поверхнею, омиване хвилями, і виглядало наче хребти левіафанів. Але найбільше каміння лежало на березі, від пляжу ген до лісу. Частина зарилася в пісок, лише трохи над ним здіймаючись, так, що про справжні розміри валунів можна було лише здогадуватися.

Спів, який рицар почув, долинав саме з-поза тих, прибережних каменів. А дівчина, яка співала, залишалася невидимою. Він потягнув коня, тримаючи його за мундштук і ніздрі, аби той не форкав і не іржав.

Одяг дівчини спочивав на одному з каменів, занурених у воду, пласкому, наче стіл. Сама вона, гола й занурена по пояс, милася, плюскаючись і приспівуючи при тому. Слів рицар не розпізнав.

І не дивно.

Дівчина — він би голову на те заклав — не була людиною з плоті й крові. Свідчило про це худеньке тіло, дивний колір волосся й голос. Хлопець був упевнений, що якби вона озирнулася, він би побачив великі мигдалеві очі. А якби відгорнула зі скроні попелясте волосся, то точно помітив би гострі, шпичасті кінчики вушної раковини.

То була мешканка Фаері. Фея. Одна з Тілвіт Тег. Одна з тих, кого пікти й ірландці звали Даойне Ші, Народом Пагорбів. Одна з тих, кого сакси звали ельфами.

Дівчина на мить перестала співати, занурилася по шию, запирхала й надзвичайно по-простацьки вилаялася. Утім, рицаря це не обдурило. Феї, як воно всюди відомо, уміли лаятися по-людськи. Куди гірше за конюхів. До того ж такі прокляття часто були вступом до якихось

злостивих жартиків, любов'ю до яких феї славилися — наприклад, збільшити комусь носа до розмірів огірка-насінника або зменшити комусь чоловічу гордість до розмірів бобового зернятка.

Рицар не мав потреби ні в першому, ні в другому. Він приготувався вже тихенько відступити, аж раптом його зрадив кінь. Ні, не його власний жеребчик, утримуваний за ніздрі: він поводився спокійно й тихенько, наче миша. Зрадив його кінь феї — ворона кобила, яку рицар спершу й не помітив поміж валунами. Тепер смолисто-чорна кобилка вдарила копитом об каміння й привітально заіржала. Жеребчик рицаря трусонув головою й ввічливо відповів. Аж відлуння по воді пішло.

Фея вистрибнула з води, на мить демонструючи рицареві милі для ока округлості. Кинулася до скелі, на якій лежав її одяг. Але замість того, щоб підхопити якусь там сорочку й скромно прикритися, ельфійка вхопила меч і зі скреготом видобула з піхов, справляючись із залізом на диво вміло. Тривало те коротку мить, по якій фея присіла — навпочіпки чи на коліна, ховаючись у воді аж по ніс і виставивши над поверхнею випростану руку з мечем.

Рицар отямився, відпустив вуздечку й зігнув коліно, стаючи на мокрий пісок, бо відразу зрозумів, кого він тут зустрів.

— Слався, — забелькотів він, простягаючи руку. — То велика для мене честь... Величезна, о Володарко Озера. Меч той я прийму...

— А може б, ти підвівся та відвернувся, га? — Фея вистромила рота над водою. — Може б, ти перестав вирячуватися й дозволив мені вдягнутися?

Він послухався.

Чув, як вона хлюпає, виходячи з води, як шелестить одягом, як тихенько лається, натягаючи його на мокре тіло. Він же дивився на чорну кобилу з шерстю гладенькою та лискучою, наче крило ворона. Беззаперечно був то кінь шляхетної породи, беззаперечно швидкий, наче вітер. Беззаперечно зачарований. Беззаперечно мав жити у Фаері, як і його володарка.

— Можеш озирнутися.

— Володарко Озера...

— І назватися.

— Я Галахад з Каер Беніку. Рицар короля Артура, володаря замку Камелот, володаря Літнього Краю, а також Думнонії, Дифнейнта,

Повіссу, Дифеду...

— А Темерія? — урвала вона його. — Реданія, Ривія, Едірн? Нільфгард? Ці назви говорять тобі хоча б щось?

— Ні. Я ніколи про них не чув.

Вона стенула плечима. У руці, окрім меча, тримала чоботи й сорочку, випрану й викручену.

— Так я й думала. А який нині маємо день року?

— Нині, — він роззявив рота, геть здивований, — друга повня по Бельтану... Володарко...

— Цірі, — виправила вона його машинально, крутячи руками, аби одяг краще влігся на мокрій шкірі. Говорила вона дивно, очі мала зелені й великі...

Рефлекторно відгорнула мокре волосся, а рицар мимоволі зітхнув. Не тільки тому, що вухо її виявилось звичайним, людським і жодним чином не ельфійським. Щоку мала знівечену великим бридким шрамом. Її було поранено. Але чи можна поранити фею?

Вона помітила той погляд, примружила очі й зморщила носа.

— Шрам, авжеж! — сказала зі своїм дивним акцентом. — Чому в тебе такий наляканий погляд? Аж така дивна справа для рицаря той шрам? Чи, може, він настільки бридкий?

Він повільно обіруч зняв кольчужний каптур, відгорнув волосся.

— То справа воістину для рицаря не дивна, — сказав, не без юнацьких гордощів демонструючи власний, ледь загоєний шрам, що тягнувся від скроні до щелепи. — А бридкі лише шрами на честі. Я — Галахад, син Ланселота дю Лак й Елайни, дочки короля Пеллеса, пана в Каер Беніку. Рану цю завдав мені Бреун Безжальний, безчесний мучитель панянок, перш ніж повалив я його в чесному поєдинку. І насправді годен я прийняти з рук твоїх той меч, Володарко Озера...

— Вибач?

— Меч. Я готовий його прийняти.

— Це мій меч. Я не дозволяю нікому його торкатися.

— Але...

— Але що?

— Володарка Озера завжди... Вона ж завжди виринає з глибин і дарує меч.

Деякий час вона мовчала.

— Розумію, — сказала нарешті. — Що ж, скільки країн, стільки звичаїв. Прикро мені, Галахаде, чи як там тебе, але, схоже, натрапив ти не на ту Володарку, що треба. Я нічого не роздаю. І не дозволяю відбирати в себе. Це щоб усе було зрозуміло.

— Але ж, — відважився він, — ви прибули з Фаері, Володарко, чи не так?

— Я прибула, — сказала вона за мить, а її зелені очі, здавалося, здивлялися в безодню простору й часу. — Я прибула з Рівії, з однойменного міста. З-над озера Лох Ескалотт. Припливла я човном. Був туман. Берегів я не бачила. Тільки чула іржання Кельпі... Моєї кобили, яка бігла слідом за мною.

Вона розправила на камені мокру сорочку. А рицар знову зітхнув. Сорочка була випрана, але не дуже добре. Усе ще видно було на ній патьоки крові.

— Принесла мене сюди річкова течія, — продовжила дівчина, чи не бачачи, що він помітив, чи вдаючи, що не бачить. — Річкова течія й чари єдинорога... Як зветься це озеро?

— Не знаю, — зізнався він. — Тут стільки озер, у Гвинедді...

— У Гвинедді?

— Авжеж. Ото нагорі І Уїтва. Якщо мати її по ліву руку і їхати лісами, то за два дні доберешся до Дінас Дінллею, а далі — до Каер Даталю. А річка... Найближча річка — це...

— Неважливо, як зветься найближча річка. Ти маєш якусь їжу, Галахаде? Я просто помираю від голоду.

***

— Чому ти так на мене дивишся? Боїшся, що я зникну? Що полечу в засвіти разом із твоїми сухарем та ковбасою з яловичини? Не бійся. У моєму власному світі я трохи погралася з призначенням, втручаючись у нього, тому певний час не слід мені там з'являтися. Якийсь час побуду у твоєму. У світі, де вночі можна не шукати на небі Дракона чи Сім Кіз. У якому зараз друга повня після Бельтану. Чому, питаю, ти так на мене дивишся?

— Я не знав, що феї їдять.

— Феї, чародійки й ельфійки. Усі їдять. П'ють. І всяке таке.

— Перепрошую?

— Неважливо.

Чим уважніше він на неї дивився, тим більше втрачала вона чарівну ауру, тим більше людською й звичайною робилася, майже ординарною. Утім, він знав, що вона не така, не може такою бути. Не зустрічають ординарних дівчат біля підніжжя І Уїтва, в околицях Кум Пукка, які голими купаються в гірських озерах і перуть закривавлені сорочки. Неважливо, як ця дівчина виглядає, але земною істотою вона бути не може. І все ж Галахад уже цілком вільно й без побожного остраху дивився на її мишасте волосся, яке зараз, коли висохло, лисніло на його здивування пасмами сріблясто-білої сивини. На її худі руки, малий носик і бліді вуста, на її чоловічий одяг трохи дивного крою, пошитий із незвичної тканини з небувало щільним плетенням. На її меч дивної конструкції і з дивним орнаментом, що аж ніяк не скидався на парадну іграшку. На її босі ноги, обліплені засохлим піском із пляжу.

— Для ясності, — відізвалася вона, тручи стопою об стопу. — Я не ельфійка. А чародійка, чи то фея, я... трохи нетипова. Е-е-е... та хіба й зовсім нею не є.

— Насправді шкода.

— І чого тобі шкода?

— Кажуть... — Він почервонів і затнувся. — Кажуть, що феї, коли їм випаде зустріти юнаків, ведуть їх до Ельфланду й там... Під кущем ліщини на ковдрі з моху наказують із собою поєднатися...

— Розумію. — Вона швидко глянула на нього, після чого відкусила добрячий шмат від ковбаси.

— Щодо Країни Ельфів, — сказала, проковтнувши шмат, — то якийсь час тому я звідти втекла й зовсім не поспішаю туди повертатися. А щодо поєднання на ковдрі з моху... Схоже, Галахаде, ти й справді натрапив не на ту Володарку, що треба. І тим не менш красно дякую тобі за добрі наміри.

— Володарко! Я не хотів образити...

— Не виправдовуйся.

— Усе через те, — пробелькотів він, — що ти чарівно красива.

— Дякую знову. Але все ж так воно не станеться, як тобі бажається.

Вони деякий час мовчали. Було тепло. Сонце стояло в zenіті, приємно нагрівало каміння. Легенький вітерець збрижив поверхню озера.

— Що значить... — відіззався раптом Галахад дивно екзальтованим голосом. — Що значить спис зі скривавленим вістряем? Що значить і чому страждає Король із пробитим стегном? Що значить панна в білому, яка несе Грааль, срібну тарілку?..

— А ти все ж, — перервала вона його, — добре почувашся?

— Я тільки запитую.

— А я твого запитання не розумію. То якийсь умовний пароль? Сигнал, за яким розпізнають утаємничених? Поясни, будь ласка.

— Не зумію.

— Тоді навіщо ти питаєш?

— Бо це... — Він затнувся. — Ну, коротко кажучи... Один із наших не запитав, маючи okazji. Язик у роті в нього зав'язав, може, хлопець застидався... Не запитав, і через те була купа неприємностей. Тож ми тепер завжди питаємо. Про всяк випадок.

***

— У цьому світі є чародії? Ну, знаєш, ті, які практикують магію. Маги. Відаючи.

— Є Мерлін. І Моргана. Але Моргана зла.

— А Мерлін?

— Середньо.

— Знаєш, де його знайти?

— Аякже! У Камелоті. При дворі короля Артура. Я саме туди їду.

— Далеко?

— Звідси до Повіссу, до річки Гафрен, потім за течією Гафрену до Глевуму, над морем Сабріни, а звідти вже близько до рівнин Літнього Краю. Усього якихось десять днів їзди...

— Задалеко.

— Можна, — він зробив паузу, — трохи скоротити шлях, поїхавши крізь Кум Пукка. Але то заклата долина. Там страшно. Живуть там І Дінан Бах Тег, злостиві карлики...

— А ти що, меч носиш для краси?

— А що з мечем проти чарів поробиш?

— Поробиш, поробиш, не бійся. Я відьмачка. Чув колись? Ех, звісно, що не чув. А твоїх карликів я не боюся. Серед гномів у мене чимало знайомих.

«Ну аякже», — подумав він.

***

— Володарко Озера?

— Мене звати Цірі. Не називай мене Володаркою Озера. То викликає в мене не найкращі асоціації. Так мене звали вони, у Країні... Як там ти назвав ту країну?

— Фаері. Або ж, як звать її друїди, Аннун. А сакси кажуть «Ельфланд».

— Ельфланд... — Вона накрила плечі отриманим від нього піктським картатим пледом. — Я там була, віриш? Увійшла до Вежі Ластівки й бац — уже була серед ельфів. І власне вони так мене називали. Володаркою Озера. Те мені навіть подобалося спочатку. Я тим пишалася. До тої миті, як зрозуміла, що в тій країні, у тій вежі й над тим озером, ніяка я не Володарка, а тільки в'язень.

— Чи це там ти, — не витримав він, — поплямувала сорочку кров'ю? Вона довго мовчала.

— Ні, — сказала нарешті, а голос її, здалося, трохи затремтів. — Не там. А ти уважний. Що ж, від правди не втечеш, нема чого ховати голову в пісок... Так, Галахаде. Останнім часом я її плямувала досить часто. Кров'ю ворогів, яких я вбивала. І кров'ю близьких, яких намагалася рятувати... І які помирили на моїх руках... Чому ти так на мене дивишся?

— Не знаю, чи ти божество, чи панна смертна... Чи ти одна з богинь... Але якщо ти мешканка земної юдолі...

— До справи, будь ласка.

— Я хотів би, — очі Галахада розгорілися, — почути твою історію. Чи захочеш розповісти мені її, Володарко?

— Вона довга.

— Маємо час.

— І вона не дуже добре закінчується.

— Не вірю.

— Чому?

— Ти співала, коли купалася в озері.

— Ти спостережливий. — Вона відвернулася, стиснула губи, а обличчя її раптом скорчилося й стало некрасивим. — Так, ти спостережливий. Але дуже наївний.

— Розкажи мені свою історію. Прошу.

— Що ж, — зітхнула вона. — Добре, якщо бажаєш... Розповім.

Вона всілася зручніше. І він також усівся зручніше. Коні ходили край лісу, пощипуючи траву та кущі.

— Від початку, — попросив Галахад. — Від самого початку.

— Ця історія, — сказала вона за мить, щільніше загортаючись у піктський плед, — усе більше здається мені історією, що не має початку. Тож я не впевнена, чи вона взагалі скінчилася. Мусиш ти про те знати: страшенно переплуталося в ній минуле з майбутнім. Один ельф розповідав мені навіть, що воно як із тим змієм, який ухопився зубами за власний хвіст. Той змій, знай, зветься Уроборос. А те, що він кусає свій хвіст, значить, що коло замкнулося. У будь-якому моменті часу криється минуле, теперішнє та майбутнє. У кожному моменті часу криється вічність. Розумієш?

— Ні.

— Нічого.

1 «Ми створені із сновидінь. І сном // Оточене життя маленьке наше» (В. Шекспір, «Буря», дія IV, акт I; переклад М. Бажана). (Тут і далі прим. пер.)

2 Один із найвищих масивів серед гір Уельсу.

Істинно повідаю вам: хто вірить снам, той наче людина, яка бажає зловити вітер чи тінь схопити. Обманюється образом ілюзорним, кривим дзеркалом, що бреше або ж мовить недоречності, наче жінка, коли народжує. Тож дурень той, хто марам сонним віру дає й дорогою обману ступає. Але ж і той, хто сни пустими вважає й не вірить їм анітрохи, також нерозумно чинить. Бо ж якби сни жодного значення не мали, то навіщо б боги, нас створюючи, здатність до сновидіння нам давали?
Мудрості пророка Лободи, 34:1

All we see or seem
Is but a dream within a dream³.
Едгар Алан По

Розділ 2

Вітерець збрижив поверхню озера, що парувало, наче казан, погнав нею клоччя розірваного туману. Кочети скрипіли й шурхали ритмічно, пера весел, що раз у раз показувалися з-під води, сяяли градом блискучих крапельок.

Кондвірамурс виставила руку за борт. Човен плив із настільки черепашачою швидкістю, що вода ледь збурилася й плеснула їй у долоню.

— Ах-ах, — сказала вона, вкладаючи в голос стільки сарказму, скільки вдалося. — Що за швидкість! Ледь не летимо по хвилях. Аж голова обертом іде!

Весляр — низький, присадкуватий і міцний чолов'яга — щось гнівно й невиразно буркнув у відповідь, навіть не підводячи голови, порослої сивуватим і крученим, наче каракуль, волоссям. Адептці вже геть набридли те буркання, хрипіння та стогони, якими цей грубіян відповідав на її запитання відтоді, як вона зійшла на човен.

— Обережніше, — процідила, ледь втримуючи спокій. — Від такого швидкого веслування й мокрець підхопити можна.

Цього разу чоловік підвів обличчя, загоріле, темне, наче дублена шкіра. Забурчав, закашляв, рухом підборіддя, укритого сивою щетиною, указав на приладжене до борту дерев'яне мотовило й лінь, що зникав під водою й напинався відповідно до руху човна. Схоже, переконаний, що пояснення це вичерпне, поновив веслування. У тому самому ритмі, що й раніше. Весла вгору. Перерва. Весла на півпера у воду. Друга перерва. Ривок. Перерва ще довша.

— Ага, — повільно промовила Кондвірамурс, дивлячись у небо. — Розумію. Важливою є блешня, яку ти тягнеш за човном — із необхідною швидкістю й відповідно глибоко. Важливою є риболовля. Решта неважлива.

Було це настільки очевидно, що чоловік навіть не завдав собі клопоту, щоб хоча б бурчати чи кашляти.

— Що ж, кого може обходити, — продовжувала свій монолог Кондвірамурс, — що я цілу ніч на ногах? Що я голодна? Що зад у мене болить і свербить від твердої й мокрої лавки? Що хочеться мені пісяти? Ні, важлива лише риболовля по дорозі. Зрештою, безглузда. Нічого не вчепиться на блешню, яку тягнеш серединою плеса, потоком двадцятисажневої глибини.

Чоловік підвів голову, паскудно подивився на неї й забурчав аж надто сильно. Кондвірамурс блиснула зубками, рада за себе. Грубіян продовжував веслувати повільно, як і раніше. Але тепер він був розлючений.

Вона вмостилася на кормовій лавочці й поклала ногу на ногу. Так, аби в розрізі сукні було видно побільше.

Чоловік забурчав, затиснув на веслах грубі долоні, удаючи, що дивиться тільки на лінь мотовила. Темп веслування, зрозуміло, і не думав прискорюватися. Адептка зітхнула, відмовившись від свого, і зайнялася спогляданням неба.

Кочети поскрипували, діамантові крапельки спадали з весел.

У серпанку, що швидко підіймався, замаячив абрис острова. І темний, пузатий обеліск вежі, що здіймалася на ньому. Грубіян, хоча сидів спиною й не оглядався, невідомо як зрозумів, що вони вже майже на місці. Неквапно поклав весла на борти, підвівся, почав потроху накручувати лінь на мотовило. Кондвірамурс, усе ще з ногою на нозі, посвистувала, дивлячись у небо.

Чоловік звив лінь до кінця, оглянув блешню — чималу латунну вигнуту бляшку, озброєну потрійним гаком із хвостиком із червоної вовни.

— Йой-йой, — промовила солоденько Кондвірамурс. — Нічого не впіймалося, йой, як шкода. Цікаво, чого б то був такий нефарт? Може, човен плив надто швидко?

Чоловік окинув її поглядом, який містив чимало огидних речей. Усівся, загарчав, сплюнув за борт, схопив весла сукатими лапами, міцно вигнув спину. Весла хлюпнули, застукотіли в кречетах, човен помчав озером, наче стріла, вода з шумом розходилася від носа, вирами кипіла за кормою. Четверть перестрілу, що відділяла їх від острова, подолали вони за час, коротший, ніж два буркання, а на

каміння човен виїхав із таким розгоном, що Кондвірамурс упала з лавки.

Чолов'яга забурчав, загарчав і сплюнув. Адептка знала, що в перекладі мовою цивілізованих людей це значило: «Геть із мого човна, відьмо-мудрачко».

Також знала, що на те, аби винесли її на руках, можна не розраховувати. Зняла тувельки, провокаційно високо підкотила сукню й вийшла. Проквітнула прокляття, коли шкаралупа черепашок боляче вп'ялася їй у стопи.

— Дякую, — сказала крізь зціплені зуби, — за поїздку.

Не чекаючи бурчання у відповідь і не озируючись, босоніж пішла в напрямку кам'яних сходів. Усі незручності й проблеми пройшли й пролетіли без сліду, виметені піднесенням, що в ній здійснювалося. Вона ж була на острові Ініс Вітре, на озері Лох Блест. Була на місці майже легендарному, куди доводилося добиратися навіть небагатьом обраним.

Уранішній серпанок повністю розвіявся, крізь матове небо все сильніше просвічувала червона куля сонця. Навколо машикулів вежі кружляли з вереском чайки, літали стрижі.

Нагорі сходів, що вели з пляжу на терасу, зіперта на скульптуру химери, що, вишкірившись, сиділа навпочіпки, стояла Німуе.

Володарка Озера.

***

Була вона худорлявою й низькою, зростом не більше п'яти футів. Кондвірамурс чула про те, що замолоду звали її Ліктик, а тепер знала, що прізвисько те було точним. Але була вона також і впевненою, що принаймні з півстоліття ніхто вже не наважувався називати так малу чародійку.

— Я Кондвірамурс Тілли, — відрекомендувалася вона з уклоном, трохи стурбовано й усе ще з тувельками в руках. — Я рада, що можу бути гостем на твоєму острові, Володарко Озера.

— Німуе, — спокійно виправила її мала магівка. — Німуе, не більше. Титул й еполети можемо й не згадувати, панно Тілли.

— Тоді я — Кондвірамурс. Кондвірамурс, нічого більше.

— Тож, Кондвірамурс, порозмовляємо за сніданком. Мені здається, що ти зголодніла.

— Не заперечуватиму.

***

На сніданок були білий сир, зелена цибуля, яйця, молоко й житній хліб, які подали дві молоденькі тихенькі служниці, які пахли крохмалем. Кондвірамурс їла, відчуваючи на собі погляд маленької чародійки.

— Вежа, — повільно говорила Німуе, слідкуючи за кожним її рухом і чи не за кожним шматком, покладеним до рота, — має шість поверхів, з яких один — під землею. Твоя кімната міститься на другому надземному, є там усі потрібні для життя зручності. Партер, як бачиш, то частина господарча, також тут розташовані помешкання для слуг. Підземелля, як і перший та третій поверхи, то лабораторія, бібліотека й галерея. До всіх поверхів і приміщень, що там наявні, ти маєш право входити й необмежений доступ, можеш використовувати їх й усе, що там міститься, коли забажаєш і так, як забажаєш.

— Я зрозуміла. Дякую.

— На двох найвищих поверхах розташовано мої приватні кімнати й мою приватну майстерню. То абсолютно приватні приміщення. Щоб уникнути непорозумінь, я дуже чутлива до таких справ.

— Я то шануватиму.

Німуе повернула голову до вікна, у яке видно було Буркітливого Пана Весляра, який упорався вже з багажем Кондвірамурс, а тепер вантажив на човен вудилища, мотовила, підсаки, сітки та інше риболовецьке спорядження.

— Я трохи старомодна, — продовжувала магічка, — але окремими речами звикла користатися винятково сама. Щіточкою для зубів, наприклад. Приватними кімнатами, бібліотекою, туалетом. І Королем-Рибалкою. Прошу, не намагайся скористатися Королем-Рибалкою.

Кондвірамурс ледь не похлинулася молоком. Обличчя Німуе нічого не виражало.

— А якщо... — продовжила вона раніше, ніж дівчина повернула собі можливість говорити. — Якщо він спробує скористатися тобою, відмов.

Кондвірамурс, проковтнувши нарешті, швидко кивнула, втримавшись від будь-якого коментаря. Хоча ледь стрималася, аби не бовкнути, що не любить рибалок, до того ж грубіянів. І тих, у кого голова обсипана сивиною біленькою, наче сир.

— Та-а-ак, — промовила протяжно Німуе. — Тож інтродукція в нас уже позаду. Час перейти до справ конкретних. Тобі цікаво, чому з-поміж усіх кандидаток я вибрала саме тебе?

Кондвірамурс, якщо взагалі задумувалася над відповіддю, то лише тому, щоб не вибрати занадто самовпевнену. Утім, швидко дійшла висновку, що стосовно Німуе навіть дециця фальшивої скромності виявиться занадто фальшивою.

— Я найкраща сняча⁴ в академії, — відповіла вона холодно, по суті й не хвастаючись. — А на третьому році я займала другу позицію серед онейроманток.

— Я могла взяти ту, яка займала першу позицію. — Німуе й справді була щирою аж до болю. — До речі, пропонували мені саме оту приму, дещо з натиском, бо вона ж важлива донечка якогось важняка. А як ідеться про сніння й онейроскопію, то ти ж, дорогоцінна Кондвірамурс, знаєш, що цей дар досить примхливий. Фіаско може спіткати навіть найкращу зі снячих.

Кондвірамурс зуміла стримати за зубами відповідь, що її фіаско можна порохувати на пальцях однієї руки. Усе ж розмовляла вона з майстринею. Знай пропорції, мосці пані, як казав один із професорів академії, ерудит.

Німуе легким кивком похвалила її мовчання.

— Я захопила «язика» в академії, — сказала за мить. — Тому знаю, що для того, щоб бачити сни, ти не маєш використовувати наркотичні засоби. Це мене тішить, бо наркотиків не люблю.

— Я сню без жодних порошків, — підтвердила з відтінком гордоців Кондвірамурс. — Для онейроскопії мені досить мати гачка.

— Прошу?

— Ну, гачка. — Адептка кашлянула. — Значить, предмет, який якийсь пов'язаний із тим, про що я маю побачити сон. Якась річ. Або картина...

— Картина?

— Ага. Я непогано сню на картини.

— О, — усміхнулася Німуе. — Якщо вже картина допоможе, то клопотів не буде. Раз ти вже впоралася зі сніданням, то ходімо, найкраща сніча й друга серед онейроманток. Буде добре, якщо я без зволікання поясню тобі інші причини, з яких обрала за асистентку саме тебе.

Від кам'яних стін тягнуло холодом, від якого не рятували ані важкезні гобелени, ані потемнілі панелі. Кам'яна підлога холодила ноги крізь підошви туфельок.

— За тими дверима, — недбало вказала Німуе, — лабораторія. Як я казала, ти можеш користатися нею, коли забажаєш. Зрозуміло, я наполягаю на обережності. Помірність особливо важлива, коли змушуєш мітлу носити воду.

Кондвірамурс іречно захихотіла, хоча жарт був бородатим. Усі менторки набридали підопічним дотепами про міфічні халепи міфічного учня чорнокнижника.

Сходи звивалися вгору, наче морський змій, і, здавалося, були нескінченними. І крутими. Раніше, ніж вони дісталися до місця, Кондвірамурс спітніла та разів сто збила дихання. По Німуе того зусилля не було помітно взагалі.

— Сюди, прошу. — Вона відчинила дубові двері. — Обережно, поріг.

Кондвірамурс увійшла й зітхнула.

Кімната була галереєю. Її стіни від стелі до підлоги було завішено картинами. Висіли там великі старі, потріскані та облущені олійні полотна, мініатюри, зжовклі малюнки та гравюри, збляклі акварелі та сепії. Також були там модерні гуаші й темпері живих кольорів, строгі у своїх лініях акватинти й аквафорти, літографії та контрастні мецотінти, що притягували погляд виразними плямами пітьми.

Німуе затрималася перед картиною, що висіла найближче до дверей. На ній було зображено групу, зібрану під величезним деревом. Магічка глянула на полотно, потім на Кондвірамурс, а її мовчазний погляд був надзвичайно красномовним.

— Любисток, — адептка, з місця вловивши, у чому справа, не змусила себе чекати, — співає балади під дубом Блеоберісом.

Німуе усміхнулася й кивнула. І зробила крок, затримавшись перед наступною картиною. Акварель. Символізм. Дві жіночі фігури на пагорбі. Над ними кружляють чайки, під ними, на схилах пагорба, хоровод тіней.

— Цірі й Трісс Мерігольд, пророче видіння в Каер Морені.

Усмішка, кивок, крок, наступна картина. Вершник на коні галопує повз ряди кривих вільх, що тягнуть до нього руки-суччя. Кондвірамурс відчула, як її прошивають дрижаки.

— Цірі... Гм... То, певно, її гонитва назустріч Геральту на фермі половинчика Гофмаєра.

Наступна картина, тьмяна олія. Баталістика.

— Геральт і Кагір боронять міст на Ярузі.

Потім пішло швидко.

— Йеннефер і Цірі, їхня перша зустріч у храмі Мелітеле. Любисток і дріада Ейтне в лісі Брокілон. Дружина Геральта в завірюсі на перевалі Мальхойр...

— Браво, досконало, — урвала Німуе. — Чудове знання легенди. І тепер знаєш другу причину, через яку тут опинилася ти, а не хтось інший.

***

Над ебеновим столиком, за який вони всілися, домінувало велике баталістичне полотно, на якому було зображено, здається, битву під Бренною, якийсь ключовий момент баталії, чи ж то чиюсь кітчувато героїчну смерть. Полотно, без сумніву, було твором Міколая Кертози, упізнаване за експресією, перфекційною точністю кожної деталі й типовими для художника люмінесцентними ефектами.

— Авжеж, я знаю легенду про відьмака й відьмачку, — відповіла Кондвірамурс. — Я знаю її, не побоюся цього слова, напам'ять. Іще підлітком я закохалася в цю історію, зачитувалася нею. І марила, аби бути Йеннефер. Утім, залишуся щирою: якщо навіть і було то кохання

з першого погляду, якщо навіть було воно вибухово-палким... не було воно вічним.

Німує здійняла брови.

— Я пізнавала ту історію, — продовжувала Кондвірамурс, — у популярних скороченнях й у версіях для молоді, у стислих і спрощених *ad usum delphini*⁵. Потім, зрозуміло, я взялася за так звані версії серйозні й повні. Розширені аж до меж необхідного, а інколи й за ті межі. Тоді ж завзятість поступилася холодній рефлексії, а дика пристрась — чомусь подібному до подружніх обов'язків. Якщо розумієш, що я маю на увазі.

Німує ледь помітним кивком підтвердила, що розуміє.

— Підсумовуючи, я віддаю перевагу тим казанням, що послідовніше дотримуються легендарної конвенції, не змішують перекази з реальністю, не намагаються схрещувати прості й однолінійні моралітеказки з глибоко неморальною історичною правдою. Я віддаю перевагу легендам, до яких не дописують післямову енциклопедисти, археологи та історики. Тим, чия конвенція вільна від експериментів. Я віддаю перевагу тим з них, де принци видираються на Скляну гору, цілують принцес, які сплять, ті пробуджуються, й обоє потім живуть довго й щасливо. Саме так, а не інакше має закінчуватися легенда... Чийого пензля отой портрет Цірі? Отой *en pied*⁶?

— Немає жодного портрета Цірі. — Голос малої чародійки був беземоційно діловим. — Ані тут, ані десь-інде у світі. Не зберігся жоден портрет, жодна мініатюра, намальована тим, хто міг би Цірі бачити, знати чи хоча б пам'ятати. Портрет *en pied* представляє Паветту, матір Цірі, а намалював його гном Руїз Дорріт, придворний художник володарів Цінтри. Відомо, що Дорріт писав портрет Цірі в десять років, також *en pied*, але полотно, що звалося «Інфанта з хортом», на жаль, зникло. Утім, повернімося до легенди й твого до неї ставлення. І того, чим, по твоєму, легенда має закінчуватися.

— Закінчуватися вона має добре, — пристрасно сказала Кондвірамурс. — Добро й праведність мають тріумфувати, зло має бути остаточно й повністю покараним, кохання має поєднати коханців до кінця їхнього життя. І ніхто з позитивних героїв, зараза, не може загинути! А легенда про Цірі? Як вона закінчується?

— А як власне?

Кондвірамурс на мить зацікавилася. Не очікувала на таке запитання, відчувала в ньому тест, перевірку, пастку. Мовчала, не бажаючи в ту пастку потрапити.

Як закінчується легенда про Геральта й Цірі? Адже кожен те знає.

Вона дивилася на темні відтінки акварелі, що зображувала безформну барку, що суне затягнутою опарами поверхнею озера, барку, яку підганяє довгою тичкою жінка, змальована як чорна фігура.

Саме так і закінчується та легенда. Саме так.

Німуе читала в її думках.

— Не обов'язково, Кондвірамурс. Це зовсім не обов'язково.

***

— Легенду, — почала Німуе, — я почула з уст мандрівного казкаря. Я сільська дитина, четверта дочка сільського стельмаха. Ті хвилини, коли в нашому селі гостював казкаря Посвист, перекоти-дід, були найкращими хвилинами мого дитинства. Можна було відпочити від важкої праці, очима душі побачити ті казкові дива, побачити той далекий світ... Світ чарівний і чудовий... Віддаленіший і чудовіший навіть за ярмарок у містечку, віддаленому на дев'ять миль.

Мала я тоді якихось шість чи сім років. Найстарша моя сестра мала чотирнадцять і вже була кривою від згорбленого сидіння над роботою. Бабська доля! До цього готували нас, дівчаток, змалечку! Горбитися! Вічно горбитися, горбитися й гнутися над роботою, над дитиною, над тягарем черева, яке хлоп поправляє тобі, ледве ти здужала відійти від пологів...

...Це ті старцівські оповістки привели до того, що стала я прагнути чогось більшого, ніж горб і важка праця, марити про щось більше, ніж врожай, чоловік і діти. Першою книжкою, що я купила за продані ожини, власноруч зібрані в лісі, була легенда про Цірі. Версія, як це ти красиво назвала, у популярному скороченні, для дітей, обрізана ad usum delphini. Була то версія саме на мій розум. Читала я ледь-ледь. Але й тоді вже знала, чого хочу. Хотіла я бути такою, як Філіппа Ейльгарт, як Шеала де Танкарвіль, як Ассіре вар Анагід...

Обидві глянули на гуаш, що зображала замкову залу, занурену в легеньке *chiaroscuro*, стіл і жінок, які за тим столом сиділи. Легендарних жінок.

— В академії, — продовжила Німуе, — до якої, зрештою, вступила тільки з другої спроби, я займалася тим міфом лише в аспекті Великої Ложі на заняттях з історії магії. На читання для насолоди спершу я просто не мала часу: мусила лупати ту скелю з усіх сил, щоб... Щоб не відстати від донечок графів і банкірів, яким усе давалося легко, які сміялися з дівчини із села...

Вона замовкла й з тріском почала виламувати собі пальці.

— Врешті, — продовжила, — час на читання я знайшла, але тоді зрозуміла, що перипетії Геральта й Цірі цікавлять мене куди менше, ніж у дитинстві. З'явився той самий синдром, що й у тебе. Як ти то назвала? Подружній обов'язок? Так воно було до моменту...

Вона замовкла й потерла обличчя. Кондвірамурс зі здивуванням помітила, що рука Володарки Озера тремтить.

— Було мені десь вісімнадцять років, коли... Коли дещо сталося. Дещо, через що легенда про Цірі для мене ожила. Через що я почала займатися нею серйозно й науково. Через що присвятила їй життя.

Адептка мовчала, хоча всередині аж кипіла від цікавості.

— Не вдавай, що не знаєш, — сказала гірко Німуе. — Адже всім відомо, що Володарка Озера охоплена майже хворобливою пристрастю до легенди про Цірі. Усі пліткують про те, як нестрашне спочатку дивацтво переродилося на щось подібне до наркотичної залежності чи майже манії. У тих плітках є чимало правди, дорогоцінна моя Кондвірамурс, чимало правди! А ти, раз я вибрала тебе за асистентку, також під ту манію й залежність потрапиш. Бо я стану того вимагати. Принаймні на час практики. Розумієш?

Адептка підтвердила кивком.

— Тобі здається, що розумієш, — Німуе опанувала себе й охолонула. — Але я тобі те поясню. Поступово. А як надійде час, то поясню зовсім усе. Поки ж...

Вона урвалася, глянула у вікно, на озеро, на чорну риску човна Короля-Рибалки, що чітко вирізнялася на золоті переливчастої поверхні вод.

— Поки відпочинь. Оглянь галерею. У шафах та вітринах ти знайдеш альбоми та листи графіки, усі тематично пов'язані із завданням. У бібліотеці є всі версії та травестії легенди, а також більшість наукових праць. Присвяти тому трохи часу. Порозглядай, почитай, сконцентруйся. Я хочу, щоб ти мала матеріал для сну. Гачок, як ти то назвала.

— Я зроблю те. Пані Німуе?

— Слухаю.

— Ті два портрети... Ті, що висять поруч... То також не Цірі?

— Не існує жодного портрета Цірі, — терпляче повторила Німуе. — Пізніші митці зображували її винятково в сценах, кожен — відповідно до своєї фантазії. Що ж до тих портретів, то отой зліва є, скоріше, вільною варіацією на тему, бо на ньому зображено ельфійку Лару Доррен еп Шіадаль, особу, яку художниця знати не могла. Бо художницею була відома тобі напевне з легенди Лідія ван Бредеворт. Одна з її вцілілих картин маслом іще висить в академії.

— Знаю. А той, другий портрет?

Німуе довго вдивлялася в картину. У зображення худорлявої дівчини зі світлим волоссям і смутним поглядом. Одягненої в білу сукню із зеленими рукавами.

— Малював його Робін Андеріда, — сказала, обертаючись і дивлячись просто в очі Кондвірамурс. — А кого там зображено... Те мені скажеш ти, сняча й онейромантко. Висни те. І розкажи мені про свій сон.

***

Маестро Робін Андеріда першим помітив наближення імператора й зігнувся в поклони. Стелла Конгрев, графиня Ліддерталь, встала й схилилася в реверансі, швидким жестом наказавши зробити те саме дівчині, яка сиділа в різьбленому кріслі.

— Вітаю, пані, — Емгир вар Емрейс кивнув. — Вітаю й тебе, маестро Робіне. Як просувається робота?

Маестро Робін відкашлявся, зніяковілий, і знову вклонився, нервово витираючи пальці об фартух. Емгир знав, що художник страждає на

гостру агорафобію й хворобливо несміливий. Але ж кому то перешкоджало. Важливо було, як він малював.

Імператор, як завжди під час подорожі, носив офіцерську уніформу гвардійської бригади «Імпера» — чорний обладунок і плащ із гаптуванням у вигляді срібної саламандри. Наблизився, глянув на портрет. Спершу на портрет, а тільки потім — на модель. Худорлява дівчина зі світлим волоссям і смутним поглядом. Одягнена в білу суконьку із зеленими рукавами, із малим декольте, оздобленим кольє з перидотів.

— Пречудово, — сказав спеціально в пустку, так, щоби не зрозуміло було, що саме він хвалить. — Пречудово, маестро. Прошу продовжувати, не звертайте уваги на мою особу. Дозвольте вас, пані графине, на слово.

Відійшов подалі до вікна, змусивши, щоб вона пішла слідом.

— Я від'їжджаю, — сказав тихо. — Державні справи. Дякую за гостинність. І за неї. За принцесу. Справді добра робота, Стелло. Справді треба похвалити. І тебе, і її.

Стелла Конгрев граційно присіла в глибокому реверансі.

— Ваша Імператорська Величність занадто до нас добрий.

— Не хвали дня до заходу.

— Ах... — Вона стиснула легенько губи. — От як?

— От як.

— Що з нею буде, Емгире?

— Не знаю, — відповів він. — За десять днів я поновлюю наступ на півночі. Наближається важка, дуже важка війна. Ваттє де Рідо слідкує за змовами та за спробами протидій щодо мене. Державні інтереси можуть змусити мене до важких, до дуже важких рішень.

— Ця дитина ні в чому не винна.

— Я ж сказав: державні інтереси. Державні інтереси не мають нічого спільного зі справедливістю. Зрештою...

Він махнув рукою.

— Хочу з нею поговорити. Сам на сам. Підійди ближче, княжно. Ну ж бо, хутчіш. Імператор наказує.

Дівчина присіла в глибокому реверансі. Емгир міряв її поглядом, повертаючись пам'яттю до тієї багатої на наслідки аудієнції в Лох Грімі. Був сповнений повагою — ба, навіть і здивуванням — до Стелли

Конгрев, яка протягом шести місяців, що сплинули від того часу, зуміла перетворити те незграбне каченя на малу аристократку.

— Облиште нас, — наказав. — Зроби перерву, майстре Робіне, скажімо, щоби помити пензлі. А тебе, графине, прошу почекати в передпокої. А ти, княжно, пройди зі мною на терасу.

Мокрий сніг, що випав уночі, розтанув із першим промінням ранішнього сонця, але дахи веж і пінаклі замку Дарн Рован усе ще залишалися мокрими й лисніли так, що, здавалося, аж палали.

Емгир підійшов до балюстради тераси. Дівчина — згідно з етикетом — трималася на крок позаду від нього. Він нетерплячим жестом змусив її підійти ближче.

Імператор довго мовчав, обіпершись обома руками на балюстраду, вдивляючись в узгір'я, що поросли вічнозеленими тисами, виразно вирізняючись на тлі білих скалистих уступів. Блискала річка, стрічка розтопленого срібла, що звивалася дном котловини.

У повітрі відчувалася весна.

— Надто рідко я тут буваю, — відіззався Емгир. Дівчина мовчала.

— Надто рідко я сюди приїжджаю, — повторив він, оглядаючись. — А це красиве місце, тут пахне спокоєм. Красива місцевість... Ти зі мною погоджуєшся?

— Так, Ваша Імператорська Величносте.

— У повітрі вже відчувається весна. Я правий?

— Так, Ваша Імператорська Величносте.

Знизу, з подвір'я, долинав ледь чутний за брязкотом, стукотом і дзвоном підків спів. Ескорт, проінформований, що імператор наказав виїжджати, спішно готувався в дорогу. Емгир пам'ятав, що серед гвардійців був один, який співав. Часто. І незалежно від обставин.

Глянь на мене милостиво
Синіми очима,
Обдаруй ти співчутливо
Звабами своїми,
Згадай мене співчутливо
У час пізній ночі,
Не відмовляй милостиво,
Обійми охоче.

— Гарна балада, — сказав він замислено, торкаючись пальцями важкого золотого імператорського альшбанда.

— Гарна, Ваша Імператорська Величносте.

«Ватгье запевняє мене, що вже встав на слід Вільгефорца. Що знайти його — то справа днів, найбільше — тижнів. Голови зрадників покотяться, а до Нільфгарду доставлять справжню Ціріллу, королеву Цінтри. Та перш ніж до Нільфгарду прибуде автентична Цірі, треба буде щось зробити з двійником».

— Підведи голову.

Вона послухалася.

— Ти маєш якісь бажання? — запитав він раптом різко. — Скарги? Прохання?

— Ні, Ваша Імператорська Величносте. Не маю.

— Справді? Це цікаво. Ну, я ж не можу наказати тобі мати їх. Вище голову, як личить принцесі. Стелла, здається ж, навчила тебе манер?

— Так, Ваша Імператорська Величносте.

«І справді, добре її навчили, — подумав він. — Спершу Ріенс, потім Стелла. Добре навчили, як саме й за яких обставин поводитися, напевно, погрожуючи, що за помилку чи необережне слово вона заплатить тортурами чи смертю. Застерегли, що їй доведеться грати перед вимогливою аудиторією, яка помилок не пробачає. Перед страшним Емгиром вар Емрейсом, імператором Нільфгарду».

— Як тебе звати? — запитав він різко.

— Цірілла Фіона Елен Ріаннон.

— Справжнє ім'я.

— Цірілла Фіона...

— Не зловживай моїм терпінням. Ім'я!

— Цірілла... — голос дівчини зламався, наче патик. — Фіона...

— Досить, клянуся Великим Сонцем, — сказав він крізь стиснуті зуби. — Досить!

Вона голосно шморгнула. Проти будь-якого етикету. Вуста її тремтіли, але цього етикет не забороняв.

— Заспокойся, — наказав він, але голосом тихим і майже лагідним.

— Чого ти лякаєшся? Стидаєшся власного імені? Боїшся його визнати? Пов'язано в тебе з ним щось неприємне? Якщо я питаю, то лише тому,

що хотів би звернутися, назвавши тебе справжнім іменем. Але мушу знати, як воно звучить.

— Ніяк, — відповіла дівчина, а її великі очі раптом блиснули, наче підсвічені сонцем смарагди. — Бо то є ніяке ім'я, Ваша Імператорська Величносте. Ім'я точнісінько для того, хто є ніким. Тільки допоки я Цірілла Фіона, я щось значу. Тільки допоки...

Голос її зав'яз у гортані настільки раптово, що вона мимоволі підняла руки до шиї, наче прикраса, що була на ній, виявилася не кольє, а тісною гартою. Емгир усе ще міряв її поглядом, і надалі сповнений захватом від Стелли Конгрев. Одночасно відчував злість. Злість необґрунтовану. І через те дуже злу.

«Чого я хочу від цієї дитини? — подумав він, відчуваючи, як злість здійсмається в ньому, як кипить, як набухає піною, наче суп у казані. — Чого я хочу від дитини, яку...»

— Знай, що я не мав нічого спільного з твоїм викраденням, дівчино, — сказав він різко. — Я не мав нічого спільного з тим. Я не давав таких наказів. Мене надурили...

Він був сердитий на себе, розуміючи, що робить помилку. Уже давно треба було закінчити цю розмову, закінчити її гордовито, владно, грізно, по-імператорськи. Треба було забути про цю дівчину й про її зелені очі. Ця дівчина не існувала. Була двійником. Імітацією. Не мала навіть імені. Була ніким. А імператор не розмовляє з тим, хто є ніким. Імператор не просить вибачення, не кається перед тим, хто...

— Вибач мені, — сказав він, а слова були чужими, погано клеїлися до губ. — Я зробив помилку. Так, це правда, я винен у тому, що тебе спіткало. Я винен. Але даю тобі слово, що тобі вже нічого не загрожує. Уже не станеться з тобою нічого поганого. Жодна кривда, жодна проблема, жодна прикрість. Ти не мусиш боятися.

— Я не боюся. — Вона підвела голову та всупереч будь-якому етикету глянула йому просто в очі. Емгир здригнувся, уражений чесністю й довірою її погляду. Він відразу випростався, огидно-імператорський і гордовитий.

— Проси в мене, що забажаєш.

Вона глянула на нього знову, а він мимоволі пригадав ті численні оказії, коли саме таким чином купував собі спокійне сумління за

зроблену комусь підлість. Тішачись подумки, що платить настільки дешево.

— Преси в мене, що забажаєш, — повторив він, а через те, що був утомленим, голос його раптом став майже людяним. — Я виконаю будь-яке твоє бажання.

«Нехай вона не дивиться так на мене, — подумав. — Я не виношу такого погляду.

Люди, кажуть, бояться дивитися на мене. А чого боюся я?

До дупи Ватгье де Рідо та його державні інтереси. Якщо вона попросить, накажу відвезти її додому, туди, звідки її викрали. Накажу відвезти її туди в золотій кареті з шісткою коней. Достатньо буде лише попросити».

— Преси в мене, що забажаєш, — повторив він.

— Дякую, Ваша Імператорська Величносте, — відповіла дівчина, опускаючи очі. — Ваша Імператорська Величносте, ви дуже щедрий і шляхетний. Якщо я можу висловити прохання...

— Кажі.

— Я хотіла б тут залишитися. Тут, у Дарн Ровані. У пані Стелли.

Він не був здивованим. Передчував щось таке.

Тактовно втримався від запитань, що принизили б їх обох.

— Я дав слово, — сказав він холодно. — Тож нехай усе станеться, як ти бажаєш.

— Дякую, Ваша Імператорська Величносте.

— Я дав слово, — повторив він, намагаючись уникнути її погляду, — і дотримаю його. Утім, я думаю, що обрала ти погано. Виказала не те бажання, що треба. Якби ти змінила думку...

— Я її не зміню, — сказала вона, коли стало зрозумілим, що імператор не буде договорювати. — Навіщо змінювати? Я обрала пані Стеллу, обрала речі, яких у житті своєму знала так мало... Дім, тепло, доброту... Серце. Не можна зробити помилку, обираючи щось подібне.

«Бідна наївна істотка, — подумав імператор Емгир вар Емрейс, Дейтвен Аддан ін Карн еп Морвудд, Біле Полум'я, що Танцює на Курганах Ворогів. — Саме обираючи щось подібне, скоюють найстрашніші помилки».

Але щось — може, далекий, призабутий спомин — втримало імператора від того, аби промовити це вголос.

***

— Цікаво, — сказала Німуе, вислухавши доповідь. — Насправді цікавий сон. Були ще якісь?

— Та! — Кондвірамурс швидким і впевненим ударом ножа стяла верхівку яйця. — У мене після тої вистави все ще в голові паморочиться! Але це нормально. Перша ніч на новому місці завжди приносить шалені сни. Знаєш, Німуе, говорять про нас, снячих, що талант наш полягає не в тому, що ми сни бачимо. Якщо не торкатися видінь у стані трансу чи під гіпнозом, наші сонні марення не відрізняються від снів інших людей ані інтенсивністю, ані багатством, ані прекогніційними можливостями. Відрізняє нас і говорить про наш талант зовсім інше. Ми пам'ятаємо сни. Рідко коли забуваємо про те, що нам сниться.

— Бо маєте нетипову, тільки вам властиву роботу ендокринних залоз, — відрізала Володарка Озера. — Ваші сни — то, якщо трохи тривіалізувати, не що інше, як уведені в організм ендорфіни. Як більшість диких магічних талантів, ваш також є прозаїчно органічним. Але навіщо я говорю про те, що ти й сама пречудово знаєш. Слухаю тебе, які ж іще сни ти пам'ятаєш?

— Молодий хлопець, — нахмурилася Кондвірамурс, — який мандрує серед порожніх полів із вузликом за спиною. Поля порожні, весняні. Верби... Біля доріг і на межах. Верби, криві, дуплясті, розчепірені... Голі, ще без зелені. Хлопець іде, розглядається. Настає ніч. На небі з'являються зірки. Одна з них рухається. То комета. Червоняста миготлива іскра, що навскіс перетинає небосхил...

— Браво, — усміхнулася Німуе. — Хоча я уявлення не маю, про кого ти снила, можна принаймні точно окреслити дату тієї події. Червону комету було видно шість днів навесні в рік підписання Цінтрійського миру. Точніше, у перші дні березня. В інших снах також з'являлися якісь дати?

— Мої сни, — пирхнула Кондвірамурс, солячи яйце, — це не рільничий календар! Не мають табличок із датами! Але щоб бути точною, я снила сон про битву під Бренною, напевне, надивившись на

полотно Міколая Кертози у твоїй галереї. А дата битви під Бренною відома. Та сама дата, що й рік комети. Я помиляюся?

— Не помиляєшся. Щось особливе було в тому сні про битву?

— Ні. Колотнеча коней, людей і зброї. Люди били одне одного й кричали. Хтось, напевне несповна розуму, кричав: «Орли! Орли!»

— Щось іще? Ти говорила, що була ціла вистава.

— Не пам'ятаю... — Кондвірамурс перервала себе. Німуе всміхнулася.

— Ну добре. — Адептка гордовито задерла носа, не даючи Володарці Озера зробити злостивий коментар. — Авжеж, інколи я забуваю. Ніхто не досконалий. Повторюю: мої сні — то видіння, а не бібліотечні картки...

— Я про те знаю, — відрізала Німуе. — Це не іспит твоїх здібностей снячої, це аналіз легенди. Її загадок і білих плям. У нас, зрештою, виходить зовсім непогано, уже в перших снах нам вдалося розшифрувати дівчину з портрета, того двійника Цірі, яким Вільгефорц зумів ошукати імператора Емгира...

Вони перервали розмову, бо до кухні увійшов Король-Рибалка. Уклонившись і забурчавши, він узяв із полиці хліба, горнятко-двійчатку й полотняний згорток. Вийшов, не забувши вклонитися й забурчати.

— Він сильно кульгає, — сказала Німуе удавано неохоче. — Був важко поранений. Кабан розпорів йому ногу на полюванні. Тому він стільки часу проводить на човні. За веслами й риболовлею рана йому менше дошкуляє, на човні він забуває про каліцтво. То дуже пристойна й чесна людина. А я...

Кондвірамурс гречно мовчала.

— Я потребую чоловіка, — рішуче пояснила мала чародійка.

«Я також, — подумала адептка. — Холера, нехай я тільки повернуся до академії, то відразу дозволю комусь себе збаламутити. Целібат — діло хороше, але не довше, ніж на один семестр».

Німуе відкашлялася.

— Якщо ти закінчила снідати й мріяти, ходімо до бібліотеки.

***

— Повернімося до твого сну.

Німуе розкрила теку, перегорнула кілька виконаних у сепії акварелей, вийняла одну. Кондвірамурс упізнала відразу.

— Прийом у Лох Грім?

— Авжеж. Двійника представлено при імператорському дворі. Емгир удає, що дав себе обдурити, зберігає добру міну за поганої гри. Оце, глянь, амбасадори північних королівств, для яких той спектакль відіграється. А отут ми бачимо нільфгардських герцогів, яких спіткав афронт: імператор відмовив їхнім дочкам, знехтував пропозицією поріднитися. Вони жадають помсти, шепочуть, схилені один до одного, готують уже змову й убивство. Дівчина-двійник стоїть із похиленою головою, художник, аби підкреслити таємничість, навіть нарядив її у вуаль, що приховує риси обличчя... І нічого більшого, — за хвилину продовжила чародійка, — ми про ту фальшиву Цірі не знаємо. Жодна з версій легенди не каже нам, що з тим двійником сталося пізніше.

— Але ж можна здогадатися, — сумно сказала Кондвірамурс, — що долі дівчини не позаздриш. Коли Емгир отримав оригінал — а ми ж знаємо, що його отримав, — фальсифікату він позбувся. Коли я снила, то не відчувала трагедії, а, власне, мала б щось відчути, якби... З іншого боку, те, що я бачу в снах, необов'язково є реальною правдою. Як і кожна людина, я бачу уві сні марення. Бажання. Те, за чим сумую... І страхи.

— Знаю.

***

Дискутували вони до обіду, проглядаючи теки й фасцикули⁷ малюнків. Королю-Рибалці, мабуть, щастило з риболовлею, бо на обід був лосось на решітці. На вечерю також.

Уночі Кондвірамурс спала погано: забагато з'їла.

Не виснила нічого. Була вона тим трохи пригноблена й присоромлена, але Німуе аж ніяк не переймалася. «Маємо час, — сказала. — Попереду ще чимало ночей».

***

Вежа Ініс Вітре мала кілька ванних кімнат, дійсно розкішних, що аж світилися від мармуру й блищали від латуні, а підігрівалися гіпокаустом, що містився десь у підвалах. Кондвірамурс була не проти митися у ванній годинами, але все одно час від часу зустрічалася з Німуе в лазні, маленькій дерев'яній будці з помостом, що виходив на озеро. Мокрі, дихаючи парою, що піднімалася над политим водою розжареним камінням, обидві сиділи на ослінчиках, охоче хльостаючи одна одну березовими віниками, а солоний піт стікав їм на очі.

— Якщо я добре зрозуміла, — Кондвірамурс обтерла обличчя, — моя практика на Ініс Вітре має полягати в тому, аби виснити всі білі плями легенди про відьмака й відьмачку?

— Ти правильно зрозуміла.

— Удень, розглядаючи малюнки й дискутуючи, я повинна підзаряджатися до сну, аби вночі мати можливість виснити правдиву, нікому не знану версію цієї історії?

Цього разу Німуе навіть не визнала за необхідне підтвердити. Тільки шмагнула кілька разів віником, встала, хлюпнула води на розжарене каміння. Здійнялася пара, і жар на мить позбавив дихання.

Німуе вилила рештки води з цеберка на себе. Кондвірамурс дивувалася з її фігури. Хоча й малесенька, чародійка була збудована аж надто пропорційно. Її формам та чистій шкірі могла б позаздрити й двадцятирічна. Кондвірамурс, наприклад, щоб не шукати далеко, мала двадцять чотири роки. І заздрила.

— Навіть якщо я щось з'ясую, — продовжила вона, знову обтираючи спітніле обличчя, — звідки ми будемо мати певність, що я бачу уві сні правдиву версію? Я й насправді не знаю...

— Про те трохи згодом, — відрізала Німуе. — Назовні. Досить із мене вже сидіти в цьому окропі. Охолоньмо. А потім побалакаємо.

Це також входило в ритуал. Вони вибігли з лазні, хляпаючи босоніж по дошках помосту, тоді скочили в озеро з диким вереском. Поплескавшись, вийшли на поміст, викрутили волосся.

Король-Рибалка, попереджений плесканням і писком, озирнувся у своєму човні, подивився, приставивши до лоба долоню, але відразу відвернувся та зайнявся рибальськими аксесуарами. Кондвірамурс вважала таку поведінку за образливу й злочинну. Її думка про Короля-Рибалку дуже поліпшилася, коли вона помітила, що час, який він не проводив за риболовлю, займав читанням. З книжкою ходив навіть у клозет, і було то ні більше, ні менше, як «Speculum augeum» — твір серйозний і непростий. Тож якщо навіть у перші дні перебування на Ініс Вітре Кондвірамурс і дивувалася трохи Німуе, то тепер припинила. Стало зрозумілим, що Король-Рибалка був хамом і грубіяном лише про людське око. Заради безпечної мімікрії.

«Тим не менше, — подумала Кондвірамурс, — образою й чималим афронтом є вовтузіння з вудками та блешнями, коли по помосту крокують дві голі жіночки з тілами, гідними німф, від яких й очі важко відвести».

— Якщо я щось висню, — повернулася вона до теми, тручи перса рушником, — то яка буде гарантія, що виснила правдиву версію? Я знаю всі літературні версії легенди, від «Півстоліття поезії» Любистка до «Володарки Озера» Андреї Равікса. Знаю я превелебного Ярре, знаю всі наукові опрацювання, а про популярні видання навіть і не згадую. Усі ті книжки залишили слід, мали вплив, я не в змозі викреслити того з моїх снів. Чи є шанс продертися крізь фікцію й виснити правду?

— Є.

— Наскільки великий?

— Десь такий, який має Король-Рибалка. — Німуе порухом голови вказала на човен на озері. — Сама бачиш, закидає свої гачки без зітхань. Чіпляє водорості, коріння, затоплені пеньки, згнилі дерева, старі чоботи, потопельниць і дідько знає, що ще. Але час від часу щось там він та зловить.

— Тож щасливих ловів, — зітхнула Кондвірамурс, одягаючись. — Закинемо принаду та станемо ловити. Шукаймо правдивих версій легенди, відкидаймо потопельниць та підшви, обстукаймо скриню в пошуках другого дна. Але що, якщо другого дна немає? З усією повагою, Німуе, але ми не перші на цих ловах. Який є шанс, що хоч

якась деталь чи подробиця пройшли повз увагу ватаг дослідників, які ловили перед нами? Що залишили вони нам хоча б одну рибку?

— Залишили, — переконливо ствердила Німуе, розчісуючи мокре волосся. — Те, чого вони й самі не знали, заліпили вигадками й красивими словами. Або обійшли мовчанням.

— Наприклад?

— Зимування відьмака в Туссані, аби далеко не шукати. Усі версії легенди обходять той епізод коротким реченням: «Герої провели зиму в Туссані». Навіть Любисток, який своїм діям у тому князівстві присвятив аж два розділи, говорячи про відьмака, залишається на диво потаємним. Тож чи не варто довідатися, що сталося тієї зими? Після втечі з Бельгавена й зустрічі з ельфом Аваллак'хом у підземному комплексі Тір-на-Беа Арайнне? Після сутички в Каед Мюрквіді й пригоди з друїдками? Що робив відьмак у Туссані від жовтня до січня?

— Що робив? Зимував! — пирхнула адептка. — Бо не міг до відлиги форсувати перевали, тож зимував і нудився. Не дивно, що пізніші автори відмахувалися від того нудного періоду лаконічним «Минула зима». Ну, але якщо потрібно, то спробую щось виснити. Маємо якісь картини чи малюнки?

Німуе всміхнулася.

— Маємо навіть один малюнок на малюнку.

***

На наскельній фресці було зображено мисливську сцену. Худі, намальовані недбалими мазками пензля людиська з луками й дротиками гнали в диких підскоках великого фіолетового бізона. Бізон мав на боці тигрові смуги, а над його вигнутими, наче ліри, рогами було щось, схоже на терези.

— Тож, — кивнув Регіс, — це той малюнок. Який створив ельф Аваллак'х. Ельф, який багато знав.

— Так, — сухо підтвердив Геральт. — Це саме той малюнок.

— Проблема полягає в тому, що в печерах, які ми докладно перевірили, немає й сліду ельфів чи інших створінь, що про них ти згадував.

— Вони тут були. Тепер поховалися. Або пішли геть.

— Це беззаперечний факт. Не забувай: аудієнцію тобі дали винятково через заступництво фламініки. Мабуть, було визнано, що й однієї аудієнції стане. Після того, як фламініка досить категорично відмовила в співпраці, я й насправді не знаю, що ще ти можеш зробити. Лазимо ми по цих печерах увесь день. І мені чогось здається, що це абсолютно не має сенсу.

— Мені також, — гірко відповів відьмак, — так здається. Ніколи не зрозумію ельфів. Але вже принаймні знаю, чому більшість людей їх не дуже любляє. Бо непросто утриматися від думки, що вони з нас насміхаються. У всьому, що вони роблять, що говорять і що думають, ельфи з нас сміються, глузують. Глумляться.

— Говорить у тобі антропоморфізм.

— Може, трохи. Але таке враження залишається.

— Що робимо?

— Повертаємося до Каед Мюрквіду, до Кагіра, якому друїдки вже підлікували оскальповану макітру. Потім сядемо на коней і скористаємося запрошенням княгині Анни Генрієтти. Не корч таких мін, вампіре. У Мільви зламано ребра, у Кагіра розбита голова, трохи відпочинку в Туссані допоможе їм обом. Та й Любистка треба витягати з проблем, бо, здається мені, він добряче вплутався.

— Що ж, — сказав Регіс, — нехай так і буде. Доведеться триматися подалі від дзеркал і собак, чародіїв і телепатів... А якщо мене, незважаючи на те, викриють, розраховую на тебе.

— Можеш розраховувати, — серйозно відповів Геральт. — Я не залишу тебе в біді, друже.

Вампір усміхнувся, а оскільки були вони самі, — повним гарнітуром зубів.

— Друже?

— Говорить у мені антропоморфізм. Ну ж бо, виходьмо з цих печер, друже. Бо тут можемо ми знайти винятково ревматизм.

— Винятково. Хіба що... Геральте? Тір-на-Беа Арайнне, ельфійський некрополь, якщо вірити тому, що ти бачив, міститься за наскельним малюнком, точнісінько за цією стіною... Може б, нам туди дістатися, коли... Ну, знаєш. Коли ми оце ось розвалимо. Ти про це не думав?

— Ні. Не думав.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ